

ROZHODNUTIE

Číslo: 0012/2023/P-ZK
Číslo spisu: 7635-2023-BA

Bratislava 22. 12. 2023

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, odbor regulácie plynárenstva a obchodu s elektrinou a plynom, ako orgán príslušný na konanie podľa § 9 ods. 1 písm. b) tretieho bodu a § 9 ods. 1 písm. c) prvého bodu v spojení s § 16 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov v konaní o mimoriadnej regulácii

r o z h o d o l

podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov tak, že konanie o mimoriadnej regulácii, ktorého účastníkom je regulovaný subjekt **Slovenský plynárenský priemysel, a.s.**, Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO 35 815 256, začaté z podnetu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, odboru regulácie plynárenstva a obchodu s elektrinou a plynom, **z a s t a v u j e**, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Odôvodnenie:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, odbor regulácie plynárenstva a obchodu s elektrinou a plynom (ďalej len „úrad“) listom č. 43833/2023/BA zo dňa 15. 12. 2023 (ďalej len „oznámenie“) oznámil regulovanému subjektu Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 35 815 256 (ďalej len „regulovaný subjekt“), že podľa § 14 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“) je účastníkom konania o mimoriadnej regulácii, ktoré úrad začal z vlastného podnetu podľa § 16 ods. 3 zákona o regulácii. Oznámenie bolo regulovanému subjektu doručené dňa 15. 12. 2023.

Podľa § 16 ods. 1 zákona o regulácii, ak je to potrebné na dosiahnutie účelu regulácie podľa § 3 ods. 1 a ak vznikne mimoriadna trhová situácia alebo ak dôjde k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia alebo ak si to vyžaduje ochrana spotrebiteľa, úrad môže regulovať aj ďalšiu činnosť, tovar alebo cenu v sieťových odvetviach okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13 (ďalej len „mimoriadna regulácia“). Mimoriadnu reguláciu môže úrad vykonať len po predchádzajúcom prerokovaní s Európskou komisiou.

Podľa § 16 ods. 3 zákona o regulácii konanie o mimoriadnej regulácii sa začína z podnetu úradu.

Podľa § 16 ods. 4 zákona o regulácii úrad v konaní o mimoriadnej regulácii môže rozhodnúť o regulácii ďalšej činnosti, tovaru alebo ceny v sieťových odvetviach okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13 a

- a) prijať opatrenie spočívajúce v uložení povinnosti a jej podmienok,
- b) určiť rozsah a spôsob vykonávania regulácie ďalšej činnosti, tovaru alebo ceny,
- c) určiť cenu.

Podľa § 16 ods. 5 zákona o regulácii pri mimoriadnej regulácii sa primerane postupuje podľa § 12 až 15.

Podľa § 14 ods. 3 zákona o regulácii, ak sa začalo cenové konanie na podnet úradu, je účastníkom konania regulovaný subjekt, ktorého má úrad v úmysle cenovo regulovať.

V súlade s § 14 ods. 1 zákona o regulácii v spojení s § 18 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) sa konanie o mimoriadnej regulácii začína dorúčením oznámenia o začatí konania účastníkovi konania (regulovanému subjektu).

Úrad v konaní o mimoriadnej regulácii postupuje podľa zákona o regulácii a správneho poriadku.

Podľa § 10 písm. c) tretieho bodu zákona o regulácii úrad sleduje trh s elektrinou a trh s plynom, mieru otvorenosti trhu s elektrinou a trhu s plynom a úroveň transparentnosti trhu s elektrinou a trhu s plynom, vyhodnocuje dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a na trhu s plynom a predpoklady na mimoriadnu reguláciu a vypracúva odporúčanie na zlepšenie súťažných podmienok na trhu s elektrinou a na trhu s plynom.

Úrad v oznámení uviedol, že predchádzajúce obdobie, najmä rok 2022, bolo charakteristické neúmerným nárastom cien energií, v dôsledku čoho vznikla mimoriadna trhová situácia. V súčasnosti sú evidentné klesajúce trhové ceny energií, čo vytvára predpoklady pre obnovenie efektívneho trhu s energiami, trhové ceny elektriny a plynu klesli o viac ako 50% oproti januáru 2023. Z uvedeného je zrejmé, že súčasné náklady na nákup plynu sú nižšie, ako ceny za nákup tejto komodity v roku 2022, ktoré sú reflektované v koncovej cene plynu pre zraniteľných odberateľov plynu.

V dôsledku vzniku mimoriadnej trhovej situácie vplyvom neúmerného nárastu cien plynu úrad zavádza mimoriadnu reguláciu pre dosiahnutie účelu regulácie ustanoveného v § 3 ods. 1 zákona o regulácii v spojení s ochranou spotrebiteľov pred neúmerným nárastom cien tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o regulácii účelom regulácie je podľa tohto zákona zabezpečiť transparentným a nediskriminačným spôsobom dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané a konkurencieschopné ceny a v určenej kvalite.

V súlade s § 16 ods. 4 písm. a) a c) zákona o regulácii úrad v konaní o mimoriadnej regulácii môže rozhodnúť o regulácii ďalšej činnosti, tovaru alebo ceny v sieťových odvetviach okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13, a prijať opatrenie spočívajúce v uložení povinnosti a jej podmienok, a určiť cenu. Rovnako spôsobom vykonania cenovej regulácie je podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona o regulácii priame určenie pevnej ceny, ktorý sa pri mimoriadnej regulácii podľa § 16 ods. 5 zákona o regulácii použije primerane.

Úrad ďalej v oznámení na základe údajov a podkladov, ktorými disponuje v rámci výkonu vlastnej činnosti, uviedol nasledovné.

Zavádza mimoriadnu reguláciu v rozsahu určenia pevnej ceny za tovar (komoditu), t. j. pevnej ceny za nákup plynu (ceny za odobratý plyn), pretože táto významne ovplyvňuje koncovú cenu plynu pre zraniteľných odberateľov plynu.

Úrad zavádza mimoriadnu reguláciu v rozsahu trvania od 01. 01. 2024 do 31. 12. 2024, s najneskorším termínom ukončenia do 31. 12. 2024, pretože je potrebná dočasná úprava regulácie do času novelizácie vykonávacích právnych predpisov vydávaných úradom podľa § 40 ods. 1 zákona o regulácii, ktoré budú zohľadňovať mimoriadnu situáciu na trhu s plynom v súlade s požiadavkami na ochranu spotrebiteľa s cieľom dosiahnutia účelu regulácie. Novoprijaté vykonávacie predpisy úradu budú zohľadňovať potrebu zmeny spôsobu regulácie, ktorá vyplynula z bezprecedentného nárastu cien plynu na trhu, pričom ustanovený spôsob cenovej regulácie bude v súlade s európskou legislatívou.

Výsledkom mimoriadnej regulácie je určenie pevnej ceny za tovar (komoditu), t. j. za variabilnú časť ceny plynu (ceny za odobratý plyn), ktorá bude primerane zohľadňovať oprávnené náklady a primeraný zisk regulovaných subjektov v súlade s účelom regulácie podľa zákona o regulácii, a to nasledovne.

Cena za dodávku plynu zraniteľným odberateľom plynu podľa § 2 písm. k) druhého, štvrtého, šiesteho a siedmeho bodu zákona o regulácii v eurách na jednotku množstva plynu bez nákladov obchodnej činnosti dodávateľa plynu (cena za odobratý plyn) sa určí ako pevná cena vo výške 55,65 eur/MWh pozostávajúca z

- pevnej ceny nákladov na nákup plynu na jednotku množstva plynu vo výške 52,65 eur/MWh,
- primeraného zisku, ktorý je možné zahrnúť do ceny za dodávku plynu vo výške 3,00 eur/MWh.

Úrad pri určení pevnej ceny za nákup plynu na jednotku množstva plynu vychádzal z analýzy uverejnenej na webovom sídle úradu – „Indikátor aktuálnej trhovej ceny komodít – elektriny a plynu“ vydaného 04. 12. 2023, podľa ktorého indikátor trhovej ceny plynu pre dodávku na 12-mesačné plávajúce obdobie od 01. 12. 2023, rovnako ako aj pre dodávku na obdobie kalendárneho roka 2024, predstavuje hodnotu 52,65 eur/MWh.

Čo sa týka metodiky výpočtu, indikátor trhovej ceny plynu pre obdobie plávajúcich 12 kalendárnych mesiacov umožňuje porovnanie voči cene za dodávku plynu v prípade zmluvy o (združenej) dodávke plynu na obdobie 12-tich po sebe nasledujúcich mesiacov, ktoré nemusia byť totožné s kalendárnym rokom. Zohľadňuje mesačný aritmetický priemer denných cien štyroch po sebe nasledujúcich kvartálnych forwardových produktov EEX THE Natural Gas Futures s dodávkou v základnom pásme (base-load). Cena štyroch po sebe nasledujúcich kvartálnych produktov indikuje štandardizovaný obstarávací náklad fyzickej dodávky komodity pre nasledovných 12 mesiacov, vrátane zohľadnenia cenových rizík a volatility.

Indikátor trhovej ceny plynu pre obdobie nadchádzajúceho kalendárneho roka umožňuje porovnanie voči cene za dodávku plynu v prípade zmluvy o (združenej) dodávke plynu na obdobie od 01. 01. do 31. 12. nasledujúceho kalendárneho roka. Zohľadňuje mesačný aritmetický priemer denných cien ročného forwardového produktu CAL+1 (dodávka v nadchádzajúcom kalendárnom roku) EEX THE Natural Gas Futures s dodávkou v základnom pásme (base-load). Cena ročného forwardového produktu je vhodná pre porovnanie voči ponukám viazaným ku kalendárnemu roku.

V oboch prípadoch indikátor trhovej ceny plynu zahŕňa cenu komodity, vrátane zohľadnenia nákladov na štandardizovaný odberový diagram vo výške 10 % z ceny komodity. Indikátor nezahŕňa ďalšie náklady dodávateľa na dodávku plynu, ako napr. náklady spojené s obsluhou odberateľa, obchodná marža a zisk dodávateľa, a pod.

Úrad v oznámení regulovanému subjektu uviedol, že podľa § 33 ods. 2 v spojení s § 27 ods. 1 správneho poriadku je oprávnený pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k jeho podkladom, k spôsobu jeho zistenia a navrhovať jeho doplnenie v lehote troch dní odo dňa doručenia výzvy. Regulovaný subjekt bol ďalej poučený, že ak sa v určenej lehote nevyjadrí, úrad bude mať za to, že k podkladom pred vydaním rozhodnutia nemá pripomienky a rozhodne vo veci.

Regulovaný subjekt doručil úradu dňa 18.12.2023 žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa k podkladom pred vydaním rozhodnutia, na základe ktorej úrad predĺžil regulovanému subjektu lehotu na vyjadrenie do 19.12.2023.

Regulovaný subjekt dňa 18.12.2023 nahliadol do administratívneho spisu č. 7635-2023-BA, o čom bol spísaný záznam.

Regulovaný subjekt doručil úradu dňa 19.12.2023, v stanovenej lehote vyjadrenie k oznámeniu o začatí konania o mimoriadnej regulácii z podnetu úradu (ďalej len „vyjadrenie“) zaevidované pod podacím číslom úradu č. 42883/2023/BA.

Regulovaný subjekt vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol, že postup a tvrdenia úradu sú nezákonné a nepodložené, a preto musí úrad konanie o mimoriadnej regulácii bez ďalšieho zastaviť. Má za to, že úrad v oznámení nezdôvodnil navrhovaný spôsob a rozsah vykonania mimoriadnej regulácie a použitie zvolených regulačných nástrojov, a preto je jeho postup arbitrárny, nepreskúmateľný a svojvoľný, čo je dôvodom na zrušenie prípadného rozhodnutia. Zároveň regulovaný subjekt uvádza, že podľa oznámenia plánuje úrad šikanóznym spôsobom zmeniť cenovú reguláciu dodávky plynu zraniteľným odberateľom v čase, keď regulovaný subjekt už nakúpil plyn v súlade s platnou legislatívou. Úrad podľa vyjadrenia regulovaného subjektu vedie konanie spôsobom, ktorý hrubo porušuje základné zásady správneho konania a neprípustným spôsobom zasahuje do jeho práv.

Opatrenia mimoriadnej regulácie uvedené v oznámení sú podľa vyjadrenia regulovaného subjektu v príkrom rozpore s požiadavkami vyplývajúcimi z práva Európskej únie a Ústavy, a to najmä s princípom proporcionality. Rozhodnutie nespĺňa požiadavky princípu proporcionality, pretože povinnosti uložené úradom nie sú vhodné ani nevyhnutné na dosiahnutie cieľa vymedzeného v oznámení.

Regulovaný subjekt vyjadruje vážne znepokojenie z krokov a zamýšľaných opatrení úradu preto, že prichádzajú bez akejkoľvek konzultácie s dotknutými regulovanými subjektami, bez relevantnej analýzy situácie na trhu, pôsobia veľmi nekonceptne a môžu mať nedorozumené následky na trhy dodávok plynu v Slovenskej republike a Európskej únii.

Úrad nie je oprávnený vykonať voči regulovanému subjektu mimoriadnu reguláciu, pretože nie sú splnené zákonom stanovené podmienky na jej vykonanie a postup úradu je podľa vyjadrenia regulovaného subjektu arbitrárny, nepreskúmateľný a svojvoľný. Úrad nevysvetlil a nepreukázal údajnú existenciu mimoriadnej trhovej situácie, údajnú nedostupnosť tovarov za primerané ceny a rovnako nepreukázal splnenie podmienky prerokovania mimoriadnej regulácie s Komisiou.

Regulovaný subjekt sa nestotožňuje s navrhovanými opatreniami mimoriadnej regulácie, pretože nie sú založené na preskúmaní relevantných ekonomických parametrov a úrad ich nijako nezdôvodnil, a preto sú arbitrárne, nepreskúmateľné a svojvoľné. Navrhované opatrenia mimoriadnej regulácie by regulovanému subjektu spôsobili vysoké škody. Regulovaný subjekt poukazuje na to, že pri výkone regulovanej činnosti postupuje v súlade s platnými právnymi predpismi, ktoré stanovujú spôsob výpočtu ceny plynu pre zraniteľných odberateľov z priemeru settlement cien produktu CAL roku t na obchodnom bode THE, a to za obdobie od 1. októbra roku t-2 do 30. septembra roku t-1. Regulovaný subjekt uvádza, že v súlade s platnou legislatívou

realizoval nákup pre zraniteľných odberateľov na rok 2024 vo výške 10,7 TWh počas určeného obdobia, október 2022 až september 2023, a to formou postupného (lineárneho) hedgingu.

Regulovaný subjekt sa nestotožňuje s postupom úradu, ktorý je nezákonný, odporujúci zásadám správneho konania, porušuje jeho právo na spravodlivý proces a účinne sa vyjadriť a uplatňovať svoje práva, v dôsledku čoho by aj úradom avizované rozhodnutie bolo nezákonné. Navyše úradom navrhované opatrenia mimoriadnej regulácie odporujú tretej plynárenskej smernici a Ústave, pretože nespĺňajú požiadavky proporcionality. Regulovaný subjekt preto navrhuje, aby úrad konanie zastavil, nakoľko dôvod na konanie nebol daný.

Úrad sa po preskúmaní vyjadrenia regulovaného subjektu stotožnil s názorom regulovaného subjektu uvedeného vo vyjadrení, že konanie o mimoriadnej regulácii z podnetu úradu nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Rovnako úrad dospel k záveru, že tvrdenia regulovaného subjektu uvedené vo vyjadrení odôvodňujú zastavenie konania o mimoriadnej regulácii.

Úrad zvädza, že zavedenie mimoriadnej regulácie musí byť vždy potrebné na dosiahnutie účelu regulácie a vo svojej podstate predstavuje kritérium verejného záujmu. Regulácia slúži na zabezpečenie dostupnosti tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané ceny a v určenej kvalite. Uvedený cieľ musí byť dosiahnutý transparentným a nediskriminačným spôsobom. S ohľadom na invazívnu povahu regulácie je pri nej nevyhnutné vždy zohľadniť požiadavky proporcionality.

Úrad s ohľadom na charakter mimoriadnej regulácie pri zohľadnení princípu proporcionality a zásady vhodnosti, nevyhnutnosti a primeranosti, uvádza, že vzhľadom k možnému výsledku mimoriadnej regulácie voči regulovanému subjektu, v spojení s nenaplnením cieľu a účelu mimoriadnej regulácie, možno považovať dopady zavedenia mimoriadnej regulácie na regulovaný subjekt v tomto konaní o mimoriadnej regulácii za neprimerané.

Podľa § 30 ods. 1 písm. h) správneho poriadku správny orgán konanie zastaví, ak odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Na základe uvedených skutočností úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu sa podľa § 30 ods. 2 správneho poriadku nemožno odvolať. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

Richard Ružička
riaditeľ odboru regulácie plynárenstva
a obchodu s elektrinou a plynom

Rozhodnutie sa doručí:

Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava